

Ve cắn và bệnh Tick bites and disease

Ve là gì?

Ve là những con bọ nhỏ xíu, cỡ bằng hạt mè, sống nhờ hút máu. Các loại ve khác nhau thích hút máu những loài động vật khác nhau, bao gồm cả con người. Tuy hầu hết các vết ve cắn không gây bệnh, một số sẽ gây bệnh.

Ve sống trong các khu vực có cỏ mọc cao và cây cối rậm rạp. Ve dễ bị phát hiện nhất lúc bám trên một người khi chúng đang hút máu. Ve đào để chui một phần vào trong da, cắn, hút máu, và sau đó nhả ra. Miệng của con ve đang hút máu sẽ nằm dưới da, nhưng phần lưng sẽ nhô ra ngoài. Khi đã no máu, chúng thường có màu xanh dương-xám. Đây được gọi là một con ve no ứ máu.

Immature tick
(approximate actual size)

Female adult tick
(approximate actual size)

Female adult tick
(approximately
10 times actual size)

Tôi phải làm gì nếu tôi tìm thấy một con ve trên da của mình?

Nếu bạn phát hiện thấy một con ve trên da của mình, bạn cần phải gỡ nó ra càng sớm càng tốt. Kiểm tra toàn thân và quần áo của bạn. Đừng dừng lại khi bạn tìm thấy một con ve. Có thể còn có thêm những con khác nữa. Hãy chắc chắn là có đủ ánh sáng để bạn không bị bỏ sót và không nhìn thấy (các) con ve. Nếu bạn không thể với tới con ve hoặc nhìn rõ nó, hãy nhờ người khác gỡ con ve giúp bạn hoặc đến gặp chuyên gia y tế để bắt ve. Hãy nhớ tìm xem có ve trên người của con

và thú nuôi trong nhà hay không nếu trẻ và thú nuôi đã ở một khu vực nơi ve có thể sinh sống.

Khi nào cần đến gặp chuyên gia y tế để bắt ve ra

Hãy đến gặp chuyên gia y tế để bắt con ve ra nếu nó đã chui sâu vào trong da của bạn. Điều này xảy ra nếu con ve đã bám trên người bạn trong vài giờ hoặc thậm chí một hoặc hai ngày. Khi một con ve đã chui sâu vào trong da bạn, rất khó để lấy nó ra mà không để sót lại một vài phần của miệng ve, những phần này có thể gây nhiễm trùng.

Làm thế nào để tự mình bắt một con ve

Nếu bạn có thể tự mình bắt con ve ra, hãy làm theo các hướng dẫn sau.

1. Dùng nhíp nhẹ nhàng kẹp con ve, càng gần miệng nó càng tốt. Thân của con ve sẽ nằm ngoài da của bạn. Không chạm vào ve bằng tay trần. Nếu có thể, hãy đeo găng tay.
2. Từ từ gỡ con ve ra khỏi da. Đừng bóp ve vì việc này có thể ép những gì có trong bụng ve thấm vào vết thương và làm tăng khả năng bị nhiễm trùng. Đừng giật mạnh, xoay hay vặn con ve vì điều này có thể làm đầu ve đứt ra khỏi thân. Điều rất quan trọng là phải đảm bảo toàn bộ con ve, kể cả các phần miệng nằm bên dưới da của bạn, đều phải được lấy ra hết.
3. Sau khi đã gỡ được ve ra, hãy rửa sạch khu vực đó bằng xà phòng và nước hoặc chất khử trùng có cồn. Bạn cũng có thể thoa một chút thuốc mỡ kháng sinh vào chỗ ve cắn. Rửa tay bằng xà phòng và nước.

Bạn không thể gỡ ve bằng cách đốt hoặc bôi mỡ, xăng, sơn móng tay, tinh dầu hoặc dầu khoáng lên ve. Cách này không có tác dụng và có thể làm tăng khả năng bị nhiễm trùng.

Phải làm gì với con ve sau khi đã gỡ nó ra

Nếu con ve còn sống, hãy cho nó vào một hộp nhỏ (ví dụ như lọ đựng thuốc) có nắp đậy chặt cùng với một cục bông gòn thấm nước để giữ cho ve sống. Đừng sử dụng cồn thoa da hoặc bất kỳ chất lỏng nào khác. Hộp đựng ve có thể cất tạm một thời gian ngắn trong tủ lạnh.

Ve được tìm thấy trên người cư dân British Columbia có thể được xét nghiệm hoặc nhận diện bằng cách:

1. Gửi một hình ảnh chụp ve đến www.etick.ca. Đây là phương pháp ưu tiên để nhận diện ve một cách nhanh chóng. Nếu nhận diện được loại ve này là loại ve có thể mang mầm bệnh, bạn sẽ được hướng dẫn cách giữ ve trong tủ đông trong 30 ngày và theo dõi để phát hiện các dấu hiệu bệnh tật. Nếu xuất hiện các dấu hiệu bệnh tật, hãy đến gặp chuyên gia y tế của bạn ngay lập tức.
2. Đến khám hoặc liên lạc với bác sĩ thú y nếu tìm thấy ve trên thú nuôi
3. Hãy liên lạc với chuyên gia y tế của bạn càng sớm càng tốt. Họ có thể quyết định gửi con ve đến Phòng thí nghiệm Y tế Công cộng thuộc Trung tâm Kiểm soát Dịch bệnh BC (BC Centre for Disease Control) để xét nghiệm bệnh do ve truyền.

Giết chết con ve trước khi vứt bỏ bằng cách cho ve ngập trong cồn thoa da hoặc để ve trong tủ đông vài ngày. Đừng cố dùng ngón tay trần để bóp chết ve vì điều này có thể dẫn đến nhiễm trùng qua các vết rách trên da. Sau khi ve chết, bạn có thể vứt ve vào thùng rác thải hộ gia đình.

Tôi làm thế nào để tránh bị ve cắn?

Bạn có thể giúp tự bảo vệ mình và gia đình để tránh bị ve và côn trùng cắn bằng cách làm theo các gợi ý sau khi bạn ở khu vực nơi ve có thể sinh sống:

- Đi bộ trên những con đường mòn thông thoáng bất cứ khi nào có thể khi bạn đi bộ ở những nơi có cỏ mọc cao hoặc có rừng cây.

- Mặc quần áo sáng màu và đi giày mũi kín, nhét áo vào trong quần và nhét quần vào ủng hoặc tất/vớ của bạn.
- Dùng thuốc chống côn trùng có chứa DEET hoặc Icaridin trên quần áo và tất cả những vùng da hở. Thoa lại thuốc theo hướng dẫn trên hộp đựng thuốc. Để biết thêm thông tin về thuốc chống côn trùng và DEET, vui lòng truy cập [HealthLinkBC File #96 Thuốc chống côn trùng và DEET](#).
- Kiểm tra quần áo, đồ dùng và toàn thân khi rời khỏi khu vực có thể có ve sinh sống, bao gồm da đầu, nếp gấp da, dưới cánh tay và sau đầu gối. Nhờ người giúp bạn kiểm tra cho trẻ nhỏ.
- Thường xuyên kiểm tra thú nuôi trong nhà nếu chúng đi vào những khu vực có cỏ cao và có cây cối rậm rạp.

Ve có thể lây truyền những bệnh gì?

Một số bệnh có thể truyền sang người qua vết cắn của ve. Bệnh được biết đến nhiều nhất là bệnh Lyme.

Borrelia burgdorferi, ký sinh gây bệnh Lyme, đã được tìm thấy ở ve bắt được từ nhiều khu vực của British Columbia, và hàng chục ca bệnh Lyme đã được phát hiện trong 15 năm vừa qua. Nhiều người mắc bệnh Lyme chưa đi ra khỏi tỉnh, và có khả năng họ đã mắc bệnh ở B.C.

Không phải tất cả ve đều mang vi khuẩn gây Bệnh Lyme, và chỉ có một khả năng rất nhỏ là ve truyền bệnh cho quý vị. Tuy nhiên, vì bệnh Lyme là một căn bệnh rất nghiêm trọng, nên bạn cần phải thực hiện các biện pháp để tránh bị cắn.

Các bệnh khác do ve lây truyền bao gồm sốt tái phát, bệnh tularemia, sốt phát ban Rocky Mountain (Rocky Mountain Spotted Fever - RMSF), sốt Q và bệnh anaplasmosis. Tất cả các bệnh này đều rất hiếm gặp tại British Columbia.

Một số loài ve có thể tiết ra chất độc gây tê liệt tạm thời. Vì lý do này, điều quan trọng là phải bắt toàn bộ con ve ra càng sớm càng tốt.

Các triệu chứng của bệnh liên quan đến ve là gì?

Nếu bạn có các triệu chứng sau đây trong vòng vài ngày hoặc vài tuần sau khi bị ve cắn, hãy báo ngay cho chuyên gia y tế của bạn. Hãy cho chuyên gia y tế của bạn biết thời điểm và địa điểm bạn bị ve cắn.

- Các triệu chứng tổng quát như sốt, nhức đầu, đau cơ và đau khớp, mệt mỏi hoặc yếu cơ mặt.
- Phát ban trên da, đặc biệt là phát ban trông giống hình bia bắn (bull's eye), có thể xuất hiện hoặc không xuất hiện xung quanh vết cắn.
- Trong những trường hợp rất hiếm gặp, có thể xảy ra tình trạng tê liệt. Tình trạng tê liệt thường bắt đầu ở bàn chân và cẳng chân rồi lan lên phần thân trên, cánh tay và đầu. Tình trạng tê liệt thường bắt đầu trong vòng vài giờ đến một hoặc hai ngày sau khi bị cắn.

Bệnh được điều trị như thế nào?

Hiện tại, Canada chưa cấp phép cho bất kỳ loại vắc-xin nào phòng ngừa bất kỳ bệnh nào do ve lây truyền.

Bệnh Lyme và các bệnh khác liên quan đến ve có thể được điều trị bằng thuốc kháng sinh. Chẩn đoán và điều trị sớm có thể giúp ngăn ngừa các biến chứng.

BC Centre for Disease Control
An agency of the Provincial Health Services Authority

Để biết thêm về các chủ đề của HealthLinkBC File, hãy truy cập www.HealthLinkBC.ca/healthfiles hoặc đến đơn vị y tế công cộng tại địa phương bạn. Để có thông tin và lời khuyên y khoa không khẩn cấp tại B.C., hãy truy cập www.HealthLinkBC.ca hoặc gọi số **8-1-1** (miễn phí). Đối với người khiếm thính và lạng tai, hãy gọi số **7-1-1**. Có các dịch vụ dịch thuật cho hơn 130 ngôn ngữ khi có yêu cầu.